

KIRSAL REKREASYON ALANLARINDA KULLANICI MEMNUNİYETİ: BOLU GÖLCÜK ORMANIÇI DİNLENME YERİ ÖRNEĞİ

Serir UZUN¹

Haldun MÜDERRİSOĞLU^{1*}

¹Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 81620, DÜZCE

* haldunm@düzce.edu.tr

ÖZET

Ormaniçi dinlenme yerlerine son yıllarda artan bir ilgi ve talep bulunmaktadır. Bu çalışma kırsal rekreasyon alanlarına örnek olan Gölcük Ormaniçi Dinlenme Yeri'nin kullanıcılarını, kullanıcıların yoğunluklarını, katıldıkları etkinlikleri, beklentilerini, kırsal alan memnuniyet ve memnuniyetsizlik faktörlerini ve bu faktörlere kullanıcı özelliklerinin etkilerini ortaya koymak için yapılmıştır. Çalışmada Gölcük Ormaniçi Dinlenme Yeri kırsal rekreasyon alanı olarak seçilmiştir. Bu amaçla yapılan çalışmada 250 kişiye karşılıklı görüşme yöntemi ile anket uygulanmıştır. Sonuç olarak kırsal alan memnuniyet ve memnuniyetsizlik faktörlerinin, kullanıcı özelliklerinden etkilendiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kullanıcı Memnuniyeti, Rekreasyon, Gölcük, Ormaniçi Dinlenme Yeri.

USER SATISFACTION IN RURAL RECREATION AREAS: THE EXAMPLE OF BOLU GÖLCÜK FOREST-RECREATION AREA

ABSTRACT

Forest-recreation areas have been receiving remarkable concern and demand in recent years. This research has been conducted in order to identify the user pattern, the density of users, activities they attend, their expectations, the factors of satisfaction and dissatisfaction, and the effects of the user characteristics on these factors. In this study Gölcük resting place within forest was chosen as a rural recreational area. In order to fulfill this aim, the study included 250 questionnaires that have been applied face to face. The results show that the satisfaction and dissatisfaction factors of rural recreational areas are affected by the characteristics of users.

Keywords: User Satisfaction, Recreation, Gölcük Forest-Recreation Area

1. GİRİŞ

Günümüzde insan yerleşimlerinin kırsaldan kentsel doğru hızlı değişim göstermesi sonucu kentlerde meydana gelen nüfus artışı ve hızlı kentleşme, insanların kentlerin fiziksel ve psikolojik açıdan baskısı altında bulunmasına yol açmaktadır. Bu nedenle insanlar yoğun kent yaşamı içerisinde ruh ve beden sağlığını kaybetmekte ve buna bağlı olarak rekreasyon ihtiyacını yoğun bir şekilde hissetmektedirler.

Hızlı kentleşme sonucu insan ve doğa arasındaki ilişki de değişime uğramaktadır. Artan nüfusun yerleşim ihtiyaçlarını karşılamak için her geçen gün toplumsal kullanıma açık doğal alanlar, kent çevresindeki ormanlar tahrip edilmekte, böylece kentlinin artan rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılayacağı rekreasyon alanları azalmaktadır (Onat, 1998).

Bugün insanların rekreasyon ihtiyaçlarını en çok karşıladıkları yerlerin arasında kırsal rekreasyon alanları gelmektedir. Kırsal rekreasyon alanları doğal bütünlük ve zenginlikleriyle, kent insanına kendini yenileme ve dinlenme imkânını sunmaktadır. Kent yakınında bulunan ve orman rejimine giren, halkın rekreasyon ihtiyacını karşılamak üzere ayrılmış olan "ormanıçi dinlenme yerleri" ise önemli kırsal rekreasyon alanlarıdır (Korkmaz, 2001).

Özellikle son yıllarda insanların yoğun ve stresli iş ortamından, sıkıcı ve gürültülü kent mekanından kendini sıyrıp, doğayla baş başa kalmak ve yorulan-yıpranan bedenini yeniden tazelemek amacıyla ormanıçi dinlenme yerlerini talep ettikleri görülmektedir (Kelkit ve Öztürk, 2003). Ormanıçi dinlenme yerlerinin ekonomik oluşu, ulaşım kolaylığı, rekreasyon olanakları ve doğal güzellikleri talep artışında etkili olmaktadır. Bu yoğun talebin karşılanması noktasında ormanıçi dinlenme yerleri kullanıcılarının deneyimlerinin kalitesini arttırmak için, bu alanlara uygun planlama kararlarının alınmasının önemi gittikçe artmaktadır. Bu nedenle kırsal alanlardaki kullanıcı memnuniyetlerini konu alan birçok çalışma yapılmıştır. Örneğin Dawson vd. (1997), Newman ve Dawson (1998) araştırmalarında; kırsal alan kullanıcılarının rekreasyon deneyimlerine etki eden memnuniyet ve memnuniyetsizlik kriterlerini ortaya koymaya çalışmışlardır. Confer vd. (1996), Burns vd. (1998), Bowes ve Dawson (1998) ise araştırmalarında; kullanıcı memnuniyetinin kullanıcı tipine göre değiştiğini belirlemişlerdir.

Kullanıcı memnuniyeti temel alınan bu çalışmada, kırsal rekreasyon alanında 4 konunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bunlar; 1) Kullanıcı faaliyet tiplerinin, 2) Memnuniyet faktörlerinin, 3) Memnuniyetsizlik faktörlerinin, 4) Memnuniyet ve memnuniyetsizlik faktörlerine kullanıcı özelliklerinin etkisinin belirlenmesidir.

Bu çalışmada yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda aşağıdaki varsayımlar incelenmiştir. Bunlar;

Varsayım 1: Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri kullanıcı özellikleri ile değişim göstermektedirler.

Varsayım 2: Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri kullanıcı özellikleri ile değişim göstermektedirler.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Materyal

Kırsal alanlardaki kullanıcı memnuniyetlerinin belirlenmesi amacı ile “Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri” örnek alan olarak seçilmiştir. Bu alanın seçilmesinde rekreasyon amaçlı olarak yoğun bir şekilde kullanılması ve Türkiye'nin en büyük iki kenti Ankara ve İstanbul'un etki alanında olması nedeniyle alanın kullanıcı özelliğinin çeşitliliği etkili olmuştur.

Batı Karadeniz Bölgesi, Bolu ili, Merkez İlçesi sınırları içerisinde yer alan “Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri” Bolu Orman İşletme Müdürlüğü, Kökez ve Demirciler Orman İşletme Şefliklerinin sınırları içerisinde yer almaktadır (MPAYHGM, 2002). Bolu-Seben-Nallıhan yolunun 13. km'sinde yer alan “Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri” E-5 karayolundan 15 km, kent merkezinden ise 13 km uzaklıkta bulunmaktadır. İstanbul ve Ankara'dan yaklaşık olarak sırasıyla 250 ve 200 km uzaklıkta bulunan “Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri” 40° 37' 03" - 40° 42' 25" kuzey enlemleri ve 31° 29' 31" - 31° 38' 18" doğu boylamları arasında bulunmaktadır (OGM, 1989).

Doğal sınırlara dayanmayan alanın, dört tarafı ormanlık alanlarla çevrilidir. Tamamen devlet ormanı niteliğinde olan ve 1958 tarihinde 20 hektar olarak kayıtlara geçen alan büyüklüğü, 21.06.1989 tarihinde Milli Parklar Dairesi'nce onaylanan gelişme planında ise 24 hektar olarak belirlenmiştir. Bu alanın 6.825 hektarı göl yüzeyidir (MPAYHGM, 2002).

Bu alanın işletmesi Çevre ve Orman Bakanlığı'nın Çevre ve Orman İl Müdürlüğü'nün Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü'nce yürütülmektedir. 20.05.2002 tarih ve MPG.OİDY-O-02/38 sayılı olur ile Gölcük mevki, “A” tipinde Ormanı Dinlenme Yeri olarak ayrılmıştır (MPAYHGM, 2002).

Alanda kır gazinosu, konuk evi, restoran, bir büfe, işçilerin ve personelin yatakhane, bir mescit, üç WC, dört yağmur barınağı, piknik alanları, üç iskele ve göl çevresinde yürüyüş yolu, iki bitişik ve beton beş silindirik balık üretme havuzu ile bunların kuluçkahanesi olarak kullanılan bina, depo binası, ambar ve bitişğinde sundurmalı garaj, otopark, giriş-kontrol binası, iki su deposu, jandarma kulübesi ve bir trafo bulunmaktadır.

“Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri”nde sezon Nisan ayında başlamakta ve en yoğun kullanım Temmuz ayında gerçekleşmektedir. Hafta sonlarında ise hafta içine göre daha yoğun bir kullanım görülmektedir. “Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri”nin 2001 yılındaki yıllık ziyaretçi sayısı 4 000 kişi, alana gelen küçük araç sayısı 14 500 ve büyük araç sayısı 194 adet olarak belirlenmiştir (MPAYHGM, 2002).

2.2. Yöntem

Araştırma, kırsal rekreasyon alanlarındaki kullanıcı memnuniyetlerinin belirlenmesine yönelik örnek bir anket çalışmasını kapsamaktadır.

2.2.1. Anket Çalışması

Anket çalışması, “Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri” kullanıcı grubuna Mayıs-Ekim ayları arasında uygulanmıştır. Bu ayların seçilmesinde, alanın en yoğun kullanıldığı dönem olması etkili olmuştur.

Katılımcıları rastgele seçilerek uygulanan anket çalışması karşılıklı görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. Parametrik olmayan toplumlarda % 95 güven derecesi, % 95 katılım payı ile örnek büyüklüğü 93 kişi olarak belirlenmiştir (Kalıpsız, 1981). Mevsimsel değişimlerin etkileri göz önüne alındığında, alanın en yoğun kullanıldığı ilkbahar ve yaz ayları için 186 kişinin yeterli olacağı düşünülmüştür. Yanlış doldurulma ve hatalar göz önüne alınarak örnek alanda 250 kişiye anket yapılmıştır. Kullanıcı memnuniyetinin ayrıntılı bir biçimde saptanabilmesi amacıyla hazırlanan anketler 12 sorudan oluşmaktadır. Soruların hazırlanmasında Dawson vd. (1997), Newman ve Dawson (1998) çalışmalarından yararlanılmıştır. Soruların 8 tanesi kullanıcı özelliğini, 1 tanesi alanda yaptıkları 19 ayrı faaliyete katılım sıklıkları, 1 tanesi memnuniyete etki eden 47 kriterin etki derecesi, 1 tanesi memnuniyetsizliğe etki eden 22 kriterin etki derecesi ve 1 tanesi genel memnuniyet miktarlarıyla ilişkilidir.

Değerlendirmelerde genel memnuniyet, kullanıcıların rekreasyonel faaliyetlere katılım oranları ile kırsal rekreasyon alanı memnuniyet ve memnuniyetsizliklerini etkileyen kriterlerin etki dereceleri “1” ile “5” arasında değişen sayılarla kodlanmıştır. Burada genel memnuniyet, rekreasyon faaliyetlerine katılım oranı, memnuniyete ve memnuniyetsizliğe etki eden kriterlerin etki derecesi için en düşük değer “1” olarak kabul edilmiştir. Değerlerdeki artışlarla doğru orantılı olarak kodlandırmadaki rakamlar artmıştır. Hatalı işlemler için 0 değeri kullanılmıştır.

Kullanıcıların özelliklerini belirlemek için cinsiyetleri, yaşları, eğitimleri ve gelirleri belirlenmiştir. Daha sonra kullanıcıların yaşadıkları yerlerin özellikleri, parkta geçirdikleri zaman, geliş sıklığı ve grup büyüklüğü saptanmıştır (Çizelge 1).

2.2.2. Verilerin Analizi

Kullanıcı özelliklerinin dağılım sıklıkları ve genel memnuniyet dağılım sıklığı % olarak belirlenmiştir. Kırsal alanlardaki rekreasyonel faaliyetlere katılım sıklıklarını ortaya koymak amacı ile aritmetik ortalamaları alınmıştır. Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet ve memnuniyetsizliklerinin açıklanabilmesi için faktör analizinden yararlanılmıştır. Elde edilen faktör gruplarının güvenilirliğini ortaya koymak için Cronbach’ın Alpha analizi yapılmıştır (Özdamar, 1999). % 60 güvenilirlik oranının altına düşen faktör grupları değerlendirmeye alınmamıştır. Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet ve memnuniyetsizlik faktörleri ile katılımcı özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Elde edilen veriler çizelgeler halinde bulgulara verilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Kullanıcı Özellikleri ve Genel Memnuniyet Durumu

Bu çalışmada, kırsal rekreasyon alanı olarak Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nde 250 kişiye anket uygulanmıştır. Ankete katılan kullanıcıların % 48'i bay, % 52'si bayandır. Kullanıcıların % 32'si 26 – 40, % 31'i 19 –25, % 22'si 41 – 60, % 10'u 0 – 18 yaşları arasında ve % 5'i 61 ve üstü yaşlarındadır. Eğitimlerine göre kullanıcıların % 45'i üniversite, % 33'ü lise, % 10'u ilköğretim, % 9'u yüksek lisans ve üstü eğitimi, % 3'ü ise okur-yazar değildir. (Çizelge 1).

Kullanıcıların aylık gelir durumlarına bakıldığında, % 31'i 500 – 800 TL, % 29'u 0 – 500 TL, % 27'si 1 – 1,5 milyar TL arası ve % 13'ü ise 2 milyar TL ve üstü gelire sahiptir. % 88'i kentte yaşayan kullanıcıların, % 7'si kasabada, % 5'i ise köyde yaşamaktadır. Kullanıcıların alanda geçirdikleri zaman % 44'ünde 5 saatten fazla, % 32'sinde 3 – 5 saat, % 22'sinde 1 – 3 saat ve % 2'sinde 1 saatten azdır. Kullanıcıların alana geliş sıklığı bakımından dağılımlarına bakıldığında, % 30'u ayda bir, % 27'si 15 günde bir, % 14'ü üç ayda bir, % 12'si birkaç yılda bir, % 9'u 6 ayda bir ve % 8' i ilk defa gelenlerden oluşmaktadır. Kullanıcıların % 39'u alana 3 – 5 kişilik bir grupla gelirken, % 26'sı 15 ve üzeri bir grupla, % 19'u 5 – 10 kişilik bir grupla, % 7'si 2 kişi yine % 7'si 10 – 15 kişilik bir grupla ve % 2'si tek başına gelmektedir. Ormanı dinlenme yerinden kullanıcıların % 47'si memnun olurken, % 26'sı oldukça memnun, % 15'i çok memnun, % 11'i az memnun % 1'i hiç memnun olmadıklarını bildirmiştir. Görüldüğü gibi genelde kullanıcılar kırsal rekreasyon alanından memnundur (Çizelge 1).

3.2. Kullanıcıların Rekreasyonel Faaliyetlere Katılım Oranları

Kullanıcıların Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nde yaptıkları 19 adet faaliyet değerlendirilmeye alınmıştır. Buna göre alanda en çok yapılan faaliyetler; temiz hava almak, rahatlamak ve manzara seyretmek olarak sıralanırken en az yapılan faaliyetler ise; balık tutmak, bisiklete binmek ve koşu yapmaktır (Çizelge 2).

Çizelge1. Kullanıcı özellikleri ve genel memnuniyet durumu (Uzun, 2005).

		Kod	Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri (%)
Cinsiyet	Bay	1	48
	Bayan	2	52
Yaş	0-18	1	10
	19-25	2	31
	26-40	3	32
	41-60	4	22
	60 ve üstü	5	5
Eğitim	Okuryazar değil	1	3
	İlköğretim mezunu	2	10
	Lise mezunu	3	33
	Üniversite mezunu	4	45
	Yüksek lisans ve üstü	5	9
Gelir	0-500 milyon TL	1	29
	500-800 milyon TL	2	31
	1-1,5 milyar TL	3	27
	2 milyar TL ve üstü	4	13
Yaşadığı yer	Köy	1	5
	Kasaba	2	7
	Kent	3	88
Alanda geçirdikleri zaman	1 saatten az	1	2
	1-3 saat	2	22
	3-5 saat	3	32
	5 saatten fazla	4	44
Geliş sıklığı	İlk defa	1	8
	15 günde bir	2	27
	Ayda bir	3	30
	3 ayda bir	4	14
	6 ayda bir	5	9
	Yılda birden az	6	12
Grup büyüklüğü	Tek başına	1	2
	2 kişi	2	7
	3-5 kişi	3	39
	5-10 kişi	4	19
	10-15 kişi	5	7
	15 ve üzeri	6	26
Genel memnuniyet	Hiç memnun değilim	1	1
	Az memnunum	2	11
	Memnunum	3	47
	Oldukça memnunum	4	26
	Çok memnunum	5	15

KIRSAL REKREASYON ALANLARINDA KULLANICI MEMNUNİYETİ:
BOLU GÖLCÜK ORMANIÇI DİNLENME YERİ ÖRNEĞİ

Çizelge 2. Kullanıcıların rekreasyonel faaliyetlere katılım oranları (Uzun, 2005).

Yaptıkları Faaliyetler	Art. Ort.
Yürüyüş yapmak	2,68
Koşu yapmak	1,69
Spor yapmak	1,85
Bisiklete binmek	1,55
Balık tutmak	1,49
Dinlenmek	3,17
Temiz hava almak	3,35
Rahatlamak	3,32
Gezip görmek	3,27
Manzara seyretmek	3,32
Piknik yapmak	3,12
Kitap okumak	2,09
Günlük rutinlerden kurtulmak	2,95
Doğal bir çevreyi keşfetmek	2,91
Doğa ile birlikte tek başına olmak	2,64
Diğer insanlarla birlikte olmak	2,67
Geçiş amaçlı	1,83
Oyun oynamak	2,06
Yemek yemek	2,74

1: Hiç, 2: Orta, 3: Sık, 4: Oldukça Sık, 5: Çok Sık.

3.3. Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri Memnuniyet Faktörlerinin Belirlenmesi

Bu çalışmada, 47 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri değerlendirmeye alınmıştır (Çizelge 3). Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinden en etkili olanlar; görülmeye değer manzara ve eşsiz yerleri görmek, güzel görüntülerden yararlanabilmesi ve değişik manzaralar görmek, olarak sıralanırken en az etkili olanlar; bir hedefe yolculuk yapmayı ve başarılı bir şekilde dönmeyi öğrenmek, yeni insanlarla tanışmak ve günlük ihtiyaçları kolaylaştırmak olarak sıralanmaktadır. Çizelge 3’de görüldüğü üzere kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerini % 66 varyansla açıklayan 9 faktör bulunmuştur. Ancak IX. Faktörün güvenilirlik derecesi düşük olduğu için değerlendirmeye alınmamıştır. I. Faktör % 14 varyansla açıklanmakta ve Cronbach’ın alpha’sı 0.90’ dir. Hesaplanan alpha değeri bu faktörün yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. I. Faktöre 14 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri kendini tanıma başlığı altında toplanmalarıdır. II. Faktör % 9 varyansla açıklanmakta ve Cronbach’s alpha’sı 0,86’dir. Buna göre II. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. II. Faktöre 5 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri sosyalleşme başlığı altında toplanmalarıdır. III. Faktör % 8 varyansla açıklanmakta ve Cronbach’s alpha’sı 0,82’dir. Buna göre III. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. III. Faktöre de 5 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri doğal çevre özellikleri başlığı altında toplanmalarıdır. IV. Faktör % 7 varyansla açıklanmakta ve Cronbach’s alpha’sı 0,83’dir. Buna göre IV. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. IV. Faktöre 4 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal

rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri kendini keşfetme başlığı altında toplanmalarıdır. V. Faktör % 7 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,84'dür. Buna göre V. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. V. Faktöre 5 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri macera başlığı altında toplanmalarıdır. VI. Faktör % 6 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,86'dır. Buna göre VI. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. VI. Faktöre 4 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri alanın konumu başlığı altında toplanmalarıdır. VII. Faktör % 5 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,77'dir. Buna göre VII. Faktör oldukça güvenilirdir. VII. Faktöre de 4 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri içsellik başlığı altında toplanmalarıdır. VIII. Faktör % 3 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,61'dir. Buna göre VIII. Faktör de oldukça güvenilirdir. VIII. Faktöre 3 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterlerinin ortak özellikleri paylaşılan tenhalık başlığı altında toplanmalarıdır. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden en çok etkili olan ise doğal çevre özellikleri başlığı altında toplanan Faktör III'tür.

3.4. Gölcük Ormanıç Dinlenme Yeri Memnuniyetsizlik Faktörlerinin Belirlenmesi

Bu çalışmada, 22 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri değerlendirmeye alınmıştır (Çizelge 4). Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinden en etkili olanlar; tuvalet, su, masa, vb. eksikliği, tuvalet kirliliği ve alışveriş olanaklarının eksikliği olarak sıralanırken en az etkili olanlar; trafik gürültüsü, çok fazla kuralların olması ve alandaki görevlilerin tavrı olarak sıralanmaktadır. Çizelge 4'de görüldüğü üzere kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerini % 64 varyansla açıklayan 5 faktör bulunmuştur. I. Faktör % 16 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,86'dır. Hesaplanan alpha değeri bu faktörün yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. I. Faktöre 6 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri bilgi eksikliği başlığı altında toplanmaktadır. II. Faktör % 14 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,84'dür. Buna göre II. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. II. Faktöre 5 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri kalabalık başlığı altında toplanmaktadır. III. Faktör % 13 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,81'dir. Buna göre III. Faktör de yüksek derecede güvenilirdir. III. Faktöre 6 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri bakım başlığı altında toplanmaktadır. IV. Faktör % 11 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,70'dir. Buna göre IV. Faktör oldukça güvenilirdir. IV. Faktöre 3 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri

KIRSAL REKREASYON ALANLARINDA KULLANICI MEMNUNİYETİ:
BOLU GÖLCÜK ORMANIÇI DİNLENME YERİ ÖRNEĞİ

girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri yönetim başlığı altında toplanmalarıdır. V. Faktör % 8 varyansla açıklanmakta ve Cronbach's alpha'sı 0,65'dir. Buna göre V. Faktör de oldukça güvenilirdir. V. Faktöre 2 adet kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriteri girmektedir. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterlerinin ortak özellikleri altyapı başlığı altında toplanmalarıdır. Bu kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinden en çok etkili olan ise altyapı başlığı altında toplanan Faktör V'tir.

Çizelge 3. Gölcük Ormanıç Di nlenme Yerinde memnuniyet faktörleri (Uzun, 2005).

Memnuniyet Kriterleri	Art. Ort	MF I	MF II	MF III	MF IV	MF V	MF VI	MF VII	MF VIII	MF IX
Günlük ihtiyaçları kolaylaştırma	2,22	0,445	-	-	-	-	-	-	-	-
Hayat hakkında heyecan duymak	2,79	0,388	-	-	-	-	-	-	-	-
Kendi kendine yeterli olma duygusunu geliştirmek	2,36	0,545	-	-	-	-	-	-	-	-
Seyahat becerilerini geliştirmek	2,36	0,723	-	-	-	-	-	-	-	-
Bir hedefe yolculuk yapmayı ve başarılı bir şekilde geri dönmeyi öğrenmek	2,18	0,722	-	-	-	-	-	-	-	-
Kendine güven duygusunu geliştirmek	2,34	0,722	-	-	-	-	-	-	-	-
Kendi becerilerini ve bilgilerini diğerleriyle paylaşmak	2,35	0,685	-	-	-	-	-	-	-	-
Boş zamanlarını geçirebilecekleri alanları test etmek	2,61	0,590	-	-	-	-	-	-	-	-
Kendini keşfetmek	2,37	0,634	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaratıcılık becerisini harekete geçirmeye neden olması	2,43	0,541	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer bütün insanların bakışlarından uzak olmak	2,37	0,491	-	-	-	-	-	-	-	-
İnsanlardan duyduğum yerleri tecrübe etmek	2,68	0,597	-	-	-	-	-	-	-	-
Daha sonra başkalarına anlatacak bir hikayeye sahip olmak	2,73	0,495	-	-	-	-	-	-	-	-
Farklı deneyimleri denemek	2,63	0,271	-	-	-	-	-	-	-	-
Yeni insanlarla tanışmak	2,18	-	0,725	-	-	-	-	-	-	-
Değişik tipte insanları görmek	2,37	-	0,689	-	-	-	-	-	-	-
Kalabalık bir ortamda vakit geçirmek	2,52	-	0,727	-	-	-	-	-	-	-
Arkadaşlarıyla karşılaşmak	2,26	-	0,741	-	-	-	-	-	-	-
Az para ile çok eğlenmek	2,62	-	0,417	-	-	-	-	-	-	-
Güzel görüntülerden yararlanabilmesi	3,75	-	-	0,805	-	-	-	-	-	-
Görölmeye değer manzara ve eşsiz yerleri görme	3,85	-	-	0,845	-	-	-	-	-	-
Değişik manzaralar görme	3,69	-	-	0,789	-	-	-	-	-	-
Sessizlik ve huzur	3,55	-	-	0,492	-	-	-	-	-	-
Fiziksel sağlık ve egzersiz olanağı sağlaması	2,80	-	-	0,388	-	-	-	-	-	-
Doğa ile birlikte tek başına olma duygusunu geliştirmek	3,01	-	-	-	0,466	-	-	-	-	-
Yaşam ve hayat üzerine düşünmeye neden olması	3,09	-	-	-	0,676	-	-	-	-	-
Düşünmek ve problemleri çözmek için olanak sağlaması	2,87	-	-	-	0,680	-	-	-	-	-
Yalnız olma ve yalnızlığı tecrübe etme	2,42	-	-	-	0,628	-	-	-	-	-
Macera ve keşif duygusu	2,80	-	-	-	-	0,469	-	-	-	-
Kişinin bedensel yeterliliğinin deneyebilmesi	2,49	-	-	-	-	0,504	-	-	-	-
İnsan yapısı izlerde uzak bir çevre oluşu hissi	2,73	-	-	-	-	0,666	-	-	-	-

SDÜ ORMAN FAKÜLTESİ DERGİSİ

İnsanlardan uzak oluşu	2,47	-	-	-	-	0,790	-	-	-	-
Basit bir yaşama sahip olma hissini vermesi	2,42	-	-	-	-	0,586	-	-	-	-
Kolay ulaşılabilmesi	2,55	-	-	-	-	-	0,618	-	-	-
Yakın oluşu	2,71	-	-	-	-	-	0,752	-	-	-
Seçimlerimde daha özgür olmam	2,59	-	-	-	-	-	0,584	-	-	-
Planlı bir yerde boş zamanımı değerlendirebilmek	2,77	-	-	-	-	-	0,530	-	-	-
Benim için önemli bir yer olması	2,55	-	-	-	-	-	-	0,640	-	-
Beni doğaya bağlaması	3,32	-	-	-	-	-	-	0,796	-	-
Doğal bir çevrede boş zaman değerlendirebilmek	3,30	-	-	-	-	-	-	0,510	-	-
Doğaya saygı duymayı öğrenme	3,45	-	-	-	-	-	-	0,440	-	-
Günlük rutinlerden kurtulma	3,48	-	-	-	-	-	-	-	0,393	-
Diğer insanlardan ayrı aileme başa olma fırsatı sağlaması	2,83	-	-	-	-	-	-	-	0,662	-
Küçük gruplarla eğlenceli bir ortamda bulunmak	3,19	-	-	-	-	-	-	-	0,684	-
Beni eski günlere götürmesi	2,40	-	-	-	-	-	-	-	-	0,489
Çocuklarının iyi zaman geçirmesi	2,37	-	-	-	-	-	-	-	-	0,577
Doğal alanlar hakkında bilgi edinme	3,14	-	-	-	-	-	-	-	-	0,412
VARYANS %	14,31	9,01	8,09	7,78	7,72	6,35	5,96	3,89	2,92	
ALFA α	0,90	0,86	0,82	0,83	0,84	0,86	0,77	0,61	0,46	
ARİTMETİK ORTALAMA	2,64	2,55	3,73	3,05	2,79	2,87	3,34	3,33	2,87	

1: Etkisiz, 2: Az Etkili, 3: Etkili, 4: Oldukça Etkili, 5: Çok Etkili.

MF1: Kendini Tanıma, MFII: Sosyalleşme, MFIII: Doğal Çevre Özellikleri, MFIV: Kendini Keşfetme,

MFV: Macera, MFVI: Alanın Konumu, MFVII: İçsellik, MFVIII: Paylaşılan Tenhalik.

Çizelge 4. Gölcük Ormanı Dinlenme Yerinde memnuniyetsizlik faktörleri (Uzun, 2005).

Memnuniyetsizlik Kriterleri	Art. Ort.	MSFI	MSFII	MSFIII	MSFIV	MSFV
Tuvaletin yeri, çeşmenin yeri gibi alandaki kullanımlar hakkında haberdar olamama	2,40	0,490	-	-	-	-
Alandaki görevlilerin tavrı	2,24	0,625	-	-	-	-
Bilgi alacak görevliye ulaşma zorluğu	2,54	0,668	-	-	-	-
Can ve mal güvenliği eksikliği	2,27	0,729	-	-	-	-
Yönlendirme ve uyarı levhaları eksikliği	2,38	0,702	-	-	-	-
Çok pahalı oluşu	2,56	0,676	-	-	-	-
Parkı diğer kullanımlarla problemler yaşamak	2,40	-	0,660	-	-	-
Birçok başka insan duymak	2,34	-	0,819	-	-	-
Birçok başka insan görmek	2,40	-	0,819	-	-	-
Çok fazla kömür, kül ve mangal ateşi görmek	2,75	-	0,540	-	-	-
Yürüyüş yollarının kalabalıklığı	2,25	-	0,650	-	-	-
Çöp görmek	2,78	-	-	0,742	-	-
Yol bakımsızlığı	2,66	-	-	0,638	-	-
Trafik gürültüsü	2,01	-	-	0,621	-	-
Tuvalet kirliliği	2,95	-	-	0,695	-	-
Yeterli miktarda çöp kutusunun olmaması	2,74	-	-	0,457	-	-
Tuvalet, su, masa, vb. eksikliği	3,26	-	-	0,525	-	-
İyi bir yönetim izlerine rastlanmaması	2,47	-	-	-	0,661	-
Çok fazla kuralların olması	2,06	-	-	-	0,549	-
Vakit geçirilecek bir yer ve uğraş bulamama	2,29	-	-	-	0,538	-
Otopark eksikliği	2,79	-	-	-	-	0,667
Alışveriş olanaklarının eksikliği	2,80	-	-	-	-	0,715
VARYANS %		16,21	14,98	13,71	11,04	8,52
ALFA α		86,89	84,80	81,07	70,74	65,39
ARİTMETİK ORTALAMA		2,53	2,60	2,87	2,46	2,93

1: Etkisiz, 2: Az Etkili, 3: Etkili, 4: Oldukça Etkili, 5: Çok Etkili

MSFI: Bilgi Eksikliği, MSFII: Kalabalık, MSFIII: Bakım, MSFIV: Yönetim, MSFV: Alt Yapı.

3.5. Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri Memnuniyet Faktörleri ile Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden sosyalleşme (MFII) ve kendini keşfetme (MFIV) kullanıcı özelliklerine göre değişim göstermektedir (Çizelge 5). Daha yaşlı olan kullanıcılar ile eğitim seviyesi düşük ve alana ilk defa gelen kullanıcılar sosyalleşme (MFII) faktöründen daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Eğitim seviyesi düşük, küçük gruplardan oluşan kullanıcılar kendini keşfetme (MFIV) faktöründen daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Eğitim seviyesi düşük olan kullanıcılar kendini tanıma (MFI) ve alanın konumu (MFVI) faktörlerinden daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Alanda fazla zaman geçiren kullanıcılar doğal çevre özellikleri (MFIII) faktöründen daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bunun yanısıra kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinden içsellik (MFVII), macera (MFV) ve paylaşılan tenhalık (MFVIII) ile kullanıcı özellikleri arasında bir ilişkiye rastlanılmamıştır.

Çizelge 5. Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri memnuniyet faktörleri ile kullanıcı özelliklerinin ilişkisi (Uzun, 2005).

Memnuniyet Faktörleri	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Gelir Durumu	Yaşadığı Yer	Alanda Geçirdikleri Zaman	Geliş Sıklığı	Grup Büyüklüğü
Kendini Tanıma (MFI)	-0,07	0,03	-0,25***	0,38	-0,06	0,02	-0,11	-0,02
Sosyalleşme (MFII)	-0,12	0,15*	-0,22**	0,07	-0,08	-0,00	-0,16*	-0,06
Doğal Çevre Özellikleri (MFIII)	-0,05	-0,10	-0,01	0,12	0,05	0,16*	-0,02	-0,01
Kendini Keşfetme (MFIV)	0,00	0,01	-0,20**	0,05	-0,05	-0,02	-0,12	-0,14*
Macera (MFV)	-0,10	-0,02	-0,09	0,12	-0,05	0,03	-0,01	-0,02
Alanın Konumu (MFVI)	-0,09	-0,00	-0,13*	0,10	-0,07	-0,02	-0,12	-0,13
İçsellik (MFVII)	0,02	0,06	-0,09	0,11	-0,04	0,11	-0,07	-0,09
Paylaşılan Tenhalık (MFVIII)	-0,04	-0,09	-0,06	0,01	-0,09	0,13	-0,07	-0,00

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

3.6. Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri Memnuniyetsizlik Faktörleri ile Kullanıcı Özelliklerinin İlişkisi

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinden yönetim (MSFIV) ve kalabalık (MSFII), kullanıcı özelliklerine göre en çok değişimi göstermektedirler (Çizelge 6). Erkek olan, kırsal yerde yaşayan, alana ilk defa gelen ve küçük gruplardan oluşan kullanıcıların sayısı arttıkça Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nde yönetim (MSFIV) faktöründen olan memnuniyetsizlikler de artmaktadır.

Kırsal yerde yaşayan, alana ilk defa gelen, küçük gruplardan oluşan kullanıcıların sayısı arttıkça kalabalık (MSFII) faktöründen olan memnuniyetsizlikler de artmaktadır. Kırsal yerde yaşayan kullanıcıların sayısı arttıkça bilgi eksikliği (MSFI) faktöründen olan memnuniyetsizlikler de artmaktadır. Küçük gruplardan oluşan kullanıcıların sayısı arttıkça bakım (MSFIII) ve alt yapı (MSFV) faktörlerinden olan memnuniyetsizlikler de artmaktadır.

Çizelge 6. Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri memnuniyetsizlik faktörleri ile kullanıcı özelliklerinin ilişkisi (Uzun, 2005).

Memnuniyetsizlik Faktörleri	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Seviyesi	Gelir Durumu	Yaşadığı Yer	Alanda Geçirdikleri Zaman	Geliş Sıklığı	Grup Büyüklüğü
Bilgi Eksikliği (MSFI)	-0,01	0,00	-0,09	-0,07	-0,14*	0,03	-0,09	-0,13
Kalabalık (MSFII)	-0,07	0,03	0,06	0,08	-0,17**	-0,09	-0,15*	-0,26***
Bakım (MSFIII)	0,04	-0,01	0,04	0,00	-0,03	0,01	-0,10	-0,18**
Yönetim (KMSFIV)	-0,16*	-0,05	-0,09	0,01	-0,18**	0,05	-0,15*	-0,16**
Alt Yapı (MSFV)	-0,07	0,09	-0,03	0,08	-0,06	0,03	-0,09	-0,14*

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

4. TARTISMA VE SONUÇ

Kırsal rekreasyon alanlarındaki kullanıcı memnuniyet ve memnuniyetsizliklerinin belirlenmesinin hedeflendiği bu çalışmada, kırsal rekreasyon alanına örnek alan olarak seçilen Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nin kullanıcıları, kullanıcıların yoğunlukları, katıldıkları faaliyetler, beklentileri, memnuniyetleri ve memnuniyetsizlikleri belirlenmiştir.

Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nde deneklerin çoğunluğunun bayan, 26-40 yaşlarında, üniversite mezunu, 500-800 YTL gelirli, kentte yaşayan, alanda 5 saatten fazla zaman geçiren, alana ayda bir, 3-5 kişilik grupla gelen kişiler olduğu belirlenmiştir.

Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri'nde temiz hava almak, rahatlamak, manzara seyretmek ve gezip görmek yoğun olarak yapılan faaliyetlerdir.

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterleri anlamlı 8 faktörde toplanmıştır. Bu faktörleri aritmetik ortalamaları dikkate alınarak etki oranlarına göre; doğal çevre özellikleri (MFIII), içsellik (MFVII), paylaşılan tenhalık (MFVIII), kendini keşfetme (MFIV), alanın konumu (MFVI), macera (MFV), kendini tanıma (MFI) ve sosyalleşme (MFII) faktörleri olarak sıralamak mümkündür. Kırsal rekreasyon alanında memnuniyet faktörlerini belirlemek üzere Dawson vd. (1997), Newman ve Dawson (1998) çalışmalar yapmışlardır. Dawson vd. (1997)' na göre, kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterleri psikolojik, sosyal, yalnızlık/tenhalık,

KIRSAL REKREASYON ALANLARINDA KULLANICI MEMNUNİYETİ:
BOLU GÖLCÜK ORMANIÇI DİNLENME YERİ ÖRNEĞİ

ruhsal, keşif, ilham, fiziksel ve sosyolojik, beceriler ve doğal çevre olmak üzere 9 faktörde toplanmaktadır. Newman ve Dawson (1998)' a göre kırsal rekreasyon alanı memnuniyet kriterleri keşif, uzaklık, sade yaşam, doğal çevre, paylaşılan tenhalık, ruhsal, kırsal alan seyahat becerileri, kendini keşfetme ve macera olarak sıralanmaktadır. Farklı alan özelliklerine göre memnuniyet faktörlerinin önem derecesi sıraları değişmektedir. Yani Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri memnuniyet faktörlerinden doğal çevre özellikleri (MFIII) en önemli kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörü iken, Newman ve Dawson (1998)' a göre kırsal alanlarında keşif en önemli kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörüdür. Diğer taraftan Newman ve Dawson (1998)' a göre en düşük önem derecesine sahip kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörü macera iken, örnek kırsal rekreasyon alanında sosyalleşme (MFII) faktörü macera (MFV) faktöründen daha düşük önem derecesine sahiptir.

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik kriterleri anlamlı 5 faktörde toplanmıştır. Bu faktörleri aritmetik ortalamaları dikkate alınarak etki oranlarına göre; alt yapı (MSFV), bakım (MSFIII), kalabalık (MSFII), bilgi eksikliği (MSFI) ve yönetim (MSFIV) faktörleri olarak sıralamak mümkündür. Kırsal rekreasyon alanında memnuniyetsizlik faktörlerini belirlemek üzere Dawson vd. (1997), Newman ve Dawson (1998) çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmaların sonucunda Dawson vd. (1997)' na göre, kırsal alan memnuniyetsizlik kriterleri kullanıcı ve yönetim etkileri ile kullanıcı-kullanıcı karşılaşmaları olmak üzere 2 faktörde toplanmaktadır. Yine Newman ve Dawson (1998)' a göre, kırsal alan memnuniyetsizlik kriterleri görsel kirlilik etkisi, kalabalık, bilgi yayımı ve idare etkileri olmak üzere 4 faktörde toplanmaktadır. Daha önce yapılan çalışmalarda olduğu gibi bu çalışmada da rekreasyonel deneyimler pozitif (doğal çevre özellikleri, içsellik ve paylaşılan tenhalık) ve negatif (altyapı, bakım ve kalabalık) olarak kategorize edilebilmektedir. Rekreasyonel deneyimlerin kalitesini arttırmak için öncelikle negatif olanları azaltmak gerekmektedir. Herzberg 1987' de yaptığı çalışmada da bu sonuca varmaktadır. Farklı alan özelliklerine göre memnuniyetsizlik faktörlerinin önem derecesi sıraları değişmektedir. Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri memnuniyetsizlik faktörlerinden alt yapı (MSFV) en önemli kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörü iken, Newman ve Dawson (1998)' a göre kırsal rekreasyon alanlarında görsel kirlilik etkisi en önemli memnuniyetsizlik faktörüdür. Diğer taraftan Newman ve Dawson (1998)' a göre en düşük önem derecesine sahip kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörü idare etkileri iken, bu çalışma alanında da yönetim (MSFIV) faktörü daha düşük önem derecesine sahiptir. Bu çalışmadaki kırsal rekreasyon alanının alt yapı faktörlerinin etki oranları yüksek olmasından dolayı, alt yapı ayrı bir memnuniyetsizlik faktörü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri kullanıcı özellikleriyle az da olsa değişmektedir (Çizelge 5). Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerine kullanıcı özelliklerinden sırasıyla eğitim seviyesi, yaş, alanda geçirdikleri zaman, geliş sıklığı ve grup büyüklüğü etkilidir. Burns vd. (1998) kırsal alanda memnuniyete yaş, grup büyüklüğü gibi kullanıcı özelliklerinin, Confer vd. (1996)

ise eğitim seviyesinin etkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri üzerinde en fazla etkisi olan kullanıcı özelliği eğitim seviyesidir. Kullanıcıların eğitim seviyesi düştükçe sırasıyla kendini tanıma (MFI), sosyalleşme (MFII), kendini keşfetme (MFIV) ve alanın konumuyla (MFVI) ilgili olan memnuniyet faktörleri artmaktadır. Bunun nedeni, eğitim seviyesi yüksek olan kullanıcıların yeteneklerini kullanma ve onları geliştirme, sosyal ilişkiler kurma isteklerinde olmaları ve alanda bunlara olanak bulamamalarından kaynaklanmaktadır. Kullanıcıların yaşları ve alana ilk defa gelenlerin sayısı arttıkça sosyalleşme (MFII) memnuniyet faktörü de artmaktadır. Bunun nedeni, yaşlıların zamanla yalnızlaşması ile sosyal ilişkiler kurma isteklerinin artması ve kullanıcıların alana geliş amaçlarının başında sosyal ilişkiler kurma isteklerinde olmalarından kaynaklanmaktadır. Kullanıcıların alanda geçirdikleri zaman arttıkça örnek kırsal rekreasyon alanındaki doğal çevre özellikleri (MFIII) memnuniyet faktörü de artmaktadır. Bu da kullanıcıların alanın doğal güzelliklerini tam olarak algılayabilmeleri ve doğa ile iç içe olabilmeleri için alanda uzun vakit geçirmeleri gerektiğini göstermektedir. Kullanıcıların alana geldikleri grup büyüklüğü azaldıkça, örnek kırsal rekreasyon alanındaki kendini keşfetme (MFIV) memnuniyet faktörü de artmaktadır. Bu da alana gelen büyük grupların doğa ile birlikte tek başına olma ve düşünme beklentilerinin olmadığını, alana gelen küçük grupların doğa ile birlikte tek başına olma ve düşünme beklentileri içerisinde olduğunu göstermektedir.

Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri kullanıcı özellikleriyle az da olsa değişmektedir (Çizelge 6). Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerine kullanıcı özelliklerinden sırasıyla grup büyüklüğü, yaşadığı yer, geliş sıklığı ve cinsiyet etkili olmaktadır. Burns vd. (1998) kırsal rekreasyon alanında memnuniyete, kullanıcı özelliklerinden grup büyüklüğünün etkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Bowes ve Dawson (1998) ise alana geliş sıklığının kullanıcıların alandaki sorunlara ve kalabalığa olan toleranslarını azalttığını belirtmişlerdir.

Bu çalışmada kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri üzerinde en fazla etkisi olan kullanıcı özelliği ise grup büyüklüğü olarak saptanmıştır. Buna göre insanların grup büyüklükleri azaldıkça, sırasıyla örnek kırsal rekreasyon alanındaki kalabalık (MSFII), bakım (MSFIII), yönetim (MSFIV) ve alt yapı (MSFV) memnuniyetsizlik faktörleri artmaktadır. Bunun nedeni, alana daha kalabalık gelen kullanıcıların birbirleriyle olan ilişkilerinden dolayı çevrelerine olan ilgilerinin azalmasından kaynaklanmaktadır. Bu yüzden küçük grupla gelen kullanıcılar, alanın bakım, yönetim ve alt yapı sorularının farkına daha çok varmaktadır. Alana gelen kullanıcılardan kırsal alanda yaşayanların sayısı arttıkça, sırasıyla örnek kırsal rekreasyon alanındaki kalabalık (MSFII), yönetim (MSFIV) ve bilgi eksikliği (MSFI) memnuniyetsizlik faktörleri artmaktadır. Bu da insanların kentlerde gün içerisinde sorunlar içinde yaşamaları ve bu tür alanlara özlem duymaları nedeniyle bu tür alanlarda daha az toleranslı olduklarını göstermektedir. Alana ilk kez gelen kullanıcıların sayısı arttıkça, sırasıyla örnek kırsal rekreasyon alanındaki yönetim (MSFIV) ve kalabalık (MSFII) memnuniyetsizlik faktörleri de artmaktadır. Bu da her ne kadar alana ilk kez gelen

KIRSAL REKREASYON ALANLARINDA KULLANICI MEMNUNİYETİ:
BOLU GÖLCÜK ORMANIÇI DİNLENME YERİ ÖRNEĞİ

kullanıcıların alanda sosyalleşme beklentileri olsa da, örnek kırsal rekreasyon alanındaki kullanım yoğunluğunun fazlalığı, bu beklentileri karşılamanın yanında sorunlara da neden olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca alana gelen erkek kullanıcıların sayısı arttıkça kırsal rekreasyon alanındaki yönetim (MSFIV) memnuniyetsizlik faktörü de artmaktadır. Bunun nedeninin de, alanda oluşan sorunu çözen erkek kullanıcıların, sorunların çözümünü alandaki yönetimde aramalarından ve etkin bir yönetim birimi bulamamalarından kaynaklandığını belirtmektedirler.

Bütün bu sonuçlar ışığında araştırmanın varsayımları aşağıdaki şekilde açıklanmaktadır:

Varsayım 1: Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörleri kullanıcı özellikleri ile değişim göstermektedir. Bu çalışmada, kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerinin kullanıcı özellikleri ile değişim gösterdiği kısmen doğrulanmıştır. Kırsal rekreasyon alanı memnuniyet faktörlerine yaş, eğitim seviyesi, alanda geçirilen zaman, geliş sıklığı ve grup büyüklüğü kullanıcı özellikleri etkilidir.

Varsayım 2: Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörleri kullanıcı özellikleri ile değişim göstermektedir. Bu çalışmada, kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerinin kullanıcı özellikleri ile değişim gösterdikleri kısmen doğrulanmıştır. Kırsal rekreasyon alanı memnuniyetsizlik faktörlerine cinsiyet, yaşadığı yer, geliş sıklığı ve grup büyüklüğü kullanıcı özellikleri etkilidir.

KAYNAKLAR

- Bowes, S., Dawson, C.P., 1998. Watercraft User Motivations, Perceptions of Problems, and Preferences for Management Action: Comparisons Between Three Levels of Past Experience. Proceedings of the 1998 Northeastern Recreation Research Symposium. Northeastern Forest Experiment Station, GTR/NE-255. pp: 149-155.
- Burns, R.C., Graefe, A.R., Absher, J.D., Titre, J., 1998. Water-Based Recreationists' Attitudes Regarding Customer Satisfaction: Differences Between Selected Market Segments. Proceedings of the 1998 Northeastern Recreation Research Symposium. New York. GTR-NE-255. pp:166-171
- Confer, J.J., Kerstetter, D.L., Confer, C.W., Bricker, K.S., 1996. Were Did You Learn That? An Examination of Visitors' Historical Frame of Reference and The Relationship to Attitudes About Authenticity and Satisfaction. Proceedings of the 1996 Northeastern Recreation Research Symposium. New York. GTR-NE-232. pp: 131-133.
- Dawson, C.P., Newman, P., Watson, A., 1997. Cognitive Dimensions of Recreational User Experiences in Wilderness: An Exploratory Study in Adirondack Wilderness Areas. Proceedings of The 1997 Northeastern Recreation Research Symposium. New York. GTR-NE-241. pp:257-259.
- Herzberg, F., 1987. One More Time: How Do You Motivate Employees? Harvard Business Review 87 (5): 109-117.
- Kalpsız, A., 1981. İstatistik Yöntemler. İ.Ü. Orman Fak. Yayınları. Yayın No: 2837. İstanbul.
- Kelkit, A., Öztürk, C., 2003. Ormaniçi Dinlenme Yerleri Planlaması ve Yöntemde Katılımcı Yaklaşım: Çanakkale Örneği. II. Ulusal Ormanlık Kongresi. Ankara.
- Korkmaz, N., 2001. Nallıhan-Hoşbebe Ormaniçi Dinlenme Yerinin Rekreasyon Kaynaklarının Geliştirilmesi Üzerine Bir Araştırma. AÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

SDÜ ORMAN FAKÜLTESİ DERGİSİ

- MPAYHGM, 2002. T.C. Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü, Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri, Revizyon Plan Raporu. Bolu.
- Newman, P., Dawson, C.P., 1998. The Human Dimensions of The Wilderness Experience in The High Peaks Wilderness Area. Proceedings of the 1998 Northeastern Recreation Research Symposium. New York. GTR-NE-255 pp:122-128.
- OGM, 1989. Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri Plan Raporu. Orman Genel Müdürlüğü. Bolu Bölge Müdürlüğü. Bolu.
- Onat, F., 1998. Yeşil Alan Kullanıcılarının Memnuniyet Derecelerinin Değerlendirilmesi: Beşiktaş İlçesi Örneği. İTÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Özdamar, K., 1999. Paket Programları ile İstatiksel Veri Analizi 1. Kaan Kitapevi. Eskişehir.
- Uzun, S., 2005. Kırsal ve Kentsel Alanlardaki Parklarda Kullanıcı Memnuniyeti; Gölcük Ormanı Dinlenme Alanı ve İnönü Parkı Örneği. AİBÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bolu.